

Till:
Infrastrukturdepartementet

SRF remissvar av promemorian om Kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt (LI2026/01127)

Detta är Svenska regionala flygplatser (SRF) remissvar av promemorian om *Kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt* (LI2026/01127).

Sammanfattning

SRF välkomnar regeringens intention att införa möjligheten till regional finansiering av nya flyglinjer inom ramen för allmän trafikplikt men avråder bestämt till möjligheten för kommuner och regioner att medfinansiera statligt upphandlade flyglinjer inom ramen för allmän trafikplikt.

Bakgrund

SRF kom med idén med regional upphandling och föreslog detta med ett utförligt underlag till förra flygplatsutredningen, *Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet* (Ds 2023:03). Utredningen föreslog sedan också att regioner och kommuner skulle ges möjlighet att själva handla upp flygtrafik.

Regeringen gav efter det Trafikverket i uppdrag att utreda frågan och i direktiven angavs att SRF särskilt skulle ges möjlighet att medverka i Trafikverkets utformning av regionalt upphandlad flygtrafik (enligt regeringsuppdrag LI 2024/00924). Den 20 november 2024 gav Trafikverket möjlighet för SRF att medverka i en hearing i frågan. Efter hearingen lämnade SRF ett yttrande till Trafikverket den 4 december 2024 innan Trafikverket skulle slutrapportera sitt förslag till Infrastrukturdepartementet 30 januari 2025.

Vid hearing 2024 föreslog Trafikverket att regioner och kommuner både skulle kunna medverka i upphandling av den statliga allmänna trafikplikten, men att de själva också skulle kunna handla upp egen flygtrafik. Redan vid detta tillfälle, och i SRF yttrande till Trafikverket i december 2024, betonade SRF problematiken att blanda ihop statlig och regionalt upphandlad flygtrafik. SRF välkomnade möjligheten till regional upphandling men avstyrkte att regioner och kommuner skulle ges möjligheten att medverka för finansiering av den statligt upphandlade flygtrafiken.

SRF noterade att idén att regioner och kommuner skulle ges möjligheten att medverka till statligt upphandlad flygtrafik, kom från Trafikverket själva. Det fanns inte med i direktiven från regeringen eller i utredningen (Ds 2023:03).

När väl Trafikverkets rapport om *Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt* (LI2025/00230) kom ut på remiss, svarade SRF på nytt och starkt avrådde från regional och kommunal medverkan av finansiering av statligt upphandlade flyglinjer. Likt vårt remissvar då 2025-04-16, avråder vi nu på nytt å det bestämdaste att ett system införs där kommuner och regioner ges möjlighet att, som det nu kallas, delfinansiera statligt upphandlade flyglinjer. Samtidigt välkomnar SRF möjligheten för kommuner och regioner att finansiera nya flyglinjer. Det som var själva idén med regional upphandling.

Medfinansiering av statliga flyglinjer

SRF oro för sammanblandning av statlig och regional upphandling, delas också av många andra remissinstanser. Likt tidigare oroas SRF för risken att kostnader förskjuts från staten till regioner och kommuner för att långsiktigt vidmakthålla det statliga utbudet att upphandlade flyglinjer.

Idén med kommunal eller regional medfinansiering av statliga flyglinjer baseras främst på att en flygplatskommun- eller region själva skulle vilja utöka antalet stolar på en linje med att medfinansiera kostnaden för ett större flygplan, än vad Trafikverket planerat för.

SRF har då varnat för om medlen för den statligt upphandlade trafiken skulle minska av olika skäl, ställs kommun eller region inför faktum att de själva får ta en än större del av den utökade kostnaden, kanske huvuddelen av kostnaden om en större flygplanstyp ska vidmakthållas.

Sedan SRF påtalat riskerna med sammanblandning av statlig och regionalt upphandlad trafik, har just det inträffat som SRF befarat. Inför det nu stundande upphandlingsperioden 2027-2031 för statligt upphandlad trafik, har Trafikverket anmält att de inte anser att medlen kommer räcka för de befintliga 12 upphandlade linjerna. Trafikverket föreslår därför att 4 av de 12 linjerna ska utgå. Således nära 40 procent av hela den upphandlade flygtrafiken riskerar försvinna. I skrivande stund finns inga besked om regeringen avser tillskjuta medel eller ge Trafikverket uppdrag att på annat sätt ändå fullfölja upphandlingen av de 12 tolv linjerna.

Skulle ett tänkt system med kommunal eller regional medfinansiering varit på plats hade berörda kommuner och regioner nu fått i princip helt tagit över kostnaden för linjer som var tänkt att säkras av staten. Denna uppkomna händelse visar därför hur olämpligt förslaget om kommunal eller regional medfinansiering av statliga flyglinjer är.

SRF avråder därför å det bestämdaste att införa kommunal eller regional medfinansiering av statliga flyglinjer.

SRF vill också lyfta fram förslagen i flygplatsutredningen *"Sveriges flygplatser i en förändrad omvärld (SOU 2026:60)"*. Där föreslås att anslaget för trafikavtal behöver höjas för att säkerställa att samtliga dagens trafikavtal med allmän trafikplikt kan vidmakthållas inför kommande trafikavtalsperiod 2027–2031. Därtill vill utredaren att regeringen pekar ut ytterligare sju samhällsviktiga inrikes flyglinjer och att det fattas beslut om allmän trafikplikt för dessa, om den kommersiella flygtrafiken upphör eller kraftigt reduceras vid dessa linjer idag.

Dessa slutsatser pekar på behovet av ett ökat statligt åtagande för den upphandlade trafiken, vilket styrker argumenten att kommuner och regioner inte ska behöva medfinansiera statligt upphandlad flygtrafik.

Finansiering av nya flyglinjer

När det gäller förslagen om kommuner och regioners möjlighet att själva handla upp nya flyglinjer finns det flera delar i promemorian som SRF välkomnar.

- SRF välkomnar att kommuner och regioner ska kunna handla upp nya flyglinjer när som helst under en trafikperiod.
- Att undantag för lokaliseringsprincipen införs.
- Att Trafikverkets beslut rörande icke-statliga linjer ska gå att överklaga till regeringen.
- SRF har inte heller något att erinra mot att lagändringarna och ny förordning träder i kraft 1 april 2027.

Förslag till förändringar i förordning och lag

I förslag till *Förordning om kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt* föreslår SRF att:

- Paragrafen att berörda kommuner, regioner, lufttrafikföretag och företrädare för berörda flygplatser ges tillfälle att yttra sig om utformningen av statliga flyglinjer, bör bibehållas.
- 5§ bör utgå. Därtill bör också 6-10§ utgå.
- SRF bejakar 11§ och bejakar därtill 12-15§.

Likaledes föreslår SRF att i *Lag om medfinansiering och upphandling av regelbunden lufttrafik m m*,

- Att hela 1 kapitlet och 2 kapitlet stryks eller skrivs om.
- Att 4 kapitlet rörande lcke-statliga flyglinjer bibehålls. Av syftningsskäl bör delar av formuleringar i allmänna bestämmelser i 1 kapitlet, tillfogas 4 kapitlet 2-6§.

Peter Larsson
VD Svenska regionala flygplatser